

67-72-31/2
28.09.2022 р.

До спеціалізованої вченої ради Д 35.052.23
Національного університету «Львівська політехніка»

Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів, вул. Князя Романа 1/3

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Бурдіна В.М., – на дисертацію Затолочного Віталія Семеновича «Кримінальна відповідальність за завідомо незаконне затримання, привід, домашній арешт, тримання під вартою», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право

Вивчення поданих В.С. Затолочного матеріалів дисертації та автореферату, а також ознайомлення з його публікаціями, дає підстави стверджувати, що автором було проведено правовий аналіз теми, актуальної в теоретичному та практично-прикладному плані, сформульовано висновки і пропозиції, що виносяться на захист.

Оцінюючи дисертацію в цілому, можна констатувати, що автор досягнув поставлених перед собою цілей, роботу виконав на належному науковому та методологічному рівні. Такий загальний висновок підтверджується за основними критеріями, за якими оцінюються такі наукові роботи.

Актуальність теми дослідження. У Конституції України (ст. 3) закріплено, що людина, її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Особливу роль у забезпеченні охорони зазначених цінностей належить державним органам, що здійснюють діяльність у сфері правосуддя.

Незважаючи на високі вимоги, які пред'являються законодавством України до діяльності державних органів, ситуація у цій сфері є вкрай негативною. Спостерігається чимало порушень під час досудового провадження в кримінальних справах: недотримання процесуальних норм, односторонність і неповнота розслідування справ тощо. Одними з найбільш небезпечних порушень у цій сфері є завідомо незаконне затримання, привід, домашній арешт, тримання під вартою, як специфічний прояв зловживання владою або службовим становищем.

Протидія кримінальним правопорушенням, які вчиняють службові особи у сфері правосуддя, є важливим завданням для становлення України як демократичної та правової держави. Шкода, якої завдають такими діяннями, полягає не лише у порушенні законних прав та інтересів людей, а й у їх зневірі до діяльності державних органів, насамперед – правоохоронних та судових, у підриві престижу і авторитету цих структур.

Наведені міркування й визначають актуальність і своєчасність вибраної тематики наукового дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Результати дослідження видаються достатньо обґрунтованими. В роботі комплексно досліджується широкий спектр питань, пов'язаних із кримінальною відповідальністю за завідомо незаконне затримання, привід, домашній арешт, тримання під вартою.

Теоретичну основу дисертації становить значна кількість джерел (159 найменувань), серед них: монографії, колективні праці, збірники статей, наукові статті, нормативно-правові акти, судова практика.

Мета полягає в комплексному вивченні найбільш значущих теоретичних та практичних питань кримінальної відповідальності за завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт і тримання під вартою, а також виробленні на цій основі пропозицій щодо вдосконалення чинних кримінально-правових норм, а також оптимізації чинної правозастосовної практики.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації були поставлені такі основні **задачі**: з'ясувати історію розвитку вітчизняного законодавства за завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт і тримання під вартою; дослідити кримінальне законодавство зарубіжних держав щодо завідомо незаконних затримання, приводу, домашнього арешту і тримання під вартою; проаналізувати соціальну обумовленість виділення норм про кримінальну відповідальність, підстави та принципи криміналізації завідомо незаконного затримання, приводу, домашнього арешту, тримання під вартою; визначити зміст родового та безпосереднього об'єктів складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 371 КК України; дослідити елементи об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 371 КК України; визначити ознаки суб'єкта складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 371 КК України; дослідити ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 371 КК України; охарактеризувати кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 371 КК України; дослідити особливості кваліфікації завідомо незаконного затримання, приводу, домашнього арешту, тримання під вартою; запропонувати шляхи вирішення проблемних питань, що виникають у зв'язку з реалізацією положень ст. 371 КК України.

Об'єкт і предмет дослідження визначені правильно, а саме: *об'єктом дослідження* є суспільні відносини, які виникають у зв'язку з незаконним затриманням, приводом, домашнім арештом, триманням під вартою, а *предметом дослідження* – кримінально-правова характеристика завідомо незаконних затримання, приводу, домашнього арешту та тримання під вартою.

Дисертант застосував належним чином визначену ним методологічну базу наукового пошуку. **Методи дослідження** обрано з урахуванням поставленої мети й задач, об'єкта та предмета дослідження. У своїй більшості вони є цілком прийнятними і дозволяють провести науковий пошук обраного дослідження на відповідному рівні. Завдяки цьому автор обґрунтував низку нових ідей, що розглядаються вперше, а також визначив положення, які в роботі набули подальшого розвитку або удосконалені.

Емпіричною базою дослідження є статистичні узагальнення, матеріали судової практики.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до положень розділу 4 Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015; розділу 4 Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 25.08.2015 № 511/2015; Постанови НАН України від 20.12.2013 № 179 «Про Основні наукові напрями та найважливіші проблеми фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук Національної академії наук України на 2014–2018 роки» та рекомендацій Ради президентів академій наук України для ВНЗ щодо виконання досліджень за Пріоритетними науковими напрямами досліджень (п. 3.4. Політико-правові науки); у межах науково-дослідної роботи Приватного вищого навчального закладу «Львівський університет бізнесу та права». Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради ПВНЗ «Львівський університет бізнесу та права», протокол № 51/3 від 29.10.2015.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим в Україні комплексним і системним дослідженням проблем кримінальної відповідальності за завідомо незаконні рішення щодо затримання, приводу, домашнього арешту та тримання під вартою.

До найбільш вагомих результатів, що відбивають наукову новизну дослідження, належать наступні положення: *уперше*: спростовано наявну в науці думку, що кримінальна відповідальність за незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою на українських землях вперше була передбачена в Судебнику 1550 р. Доведено, що елементи подібних норм містилися ще в «Руській правді» та Литовських статутах, проте вперше норми, що прямо передбачали кримінальну відповідальність уповноважених посадових осіб за окреслені діяння, були встановлені лише в ст. 649 глави 37 Кримінального уложення 1903 р.; спростовано позицію вчених, які зазначають, що в більшості держав Європи спеціальних норм, які встановлюють відповідальність за незаконні затримання, взяття під варту та утримання під вартою, немає. Проведений аналіз кримінального законодавства держав Європи (т. зв. «старих» членів Європейського Союзу, східноєвропейських держав із соціалістичним минулим та держав, які свого часу входили до складу СРСР), які традиційно зараховуються до романо-германської правової сім'ї, дає підстави стверджувати, що карність незаконного кримінально-процесуального позбавлення волі традиційно забезпечується в них саме завдяки виділенню спеціальних норм, які передбачають кримінальну відповідальність за незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою; встановлено, що основним безпосереднім об'єктом складу кримінального правопорушення «завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою» є регламентована законодавством діяльність суду та правоохоронних органів з реалізації мети і завдань правосуддя (в його широкому розумінні) щодо

забезпечення законного затримання, приводу, домашнього арешту та тримання під вартою, а додатковим обов'язковим об'єктом – життя і здоров'я особи, її свобода й особиста недоторканність, а також майнові та інші права й законні інтереси; доведено, що закріплення в диспозиції ч. 1 ст. 371 КК України відповідальності за завідомо незаконний привід суперечить принципу формування кримінально-правової норми через відмінність основного безпосереднього об'єкта цього кримінального правопорушення від основного безпосереднього об'єкта завідомо незаконних затримання, домашнього арешту чи тримання під вартою, оскільки привід виступає різновидом кримінально-процесуальної санкції, застосовуваної до певних учасників кримінального судочинства в разі невиконання покладеного на них обов'язку з'являтися за викликом компетентних органів, тоді як затримання й домашній арешт є запобіжними заходами, покликаними запобігти неналежній поведінці підозрюваного або обвинуваченого; доведено, що у випадку розслідування кримінального правопорушення групою слідчих, суб'єктом завідомо незаконного затримання має вважатись член цієї групи, що діяв відповідно до наданих йому керівником групи повноважень, а також сам керівник, якщо він діяв як слідчий або використав для цього процесуально підлеглого йому слідчого, який перебував в омані щодо законності вчинюваного ним діяння. За умови усвідомленої спільної діяльності цих суб'єктів має місце співвиконавство у вчиненні завідомо незаконного затримання.

Частину положень автором було удосконалено або вони дістали подальшого розвитку. Зокрема, *удосконалено*: підходи до визначення суб'єкта складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 371 КК України, у зв'язку з чим встановлено, що для визначення ознак, які формують статус суб'єктів завідомо незаконних затримання, приводу, домашнього арешту і тримання під вартою, варто виходити з понять загальної та спеціальної кримінально-процесуальної правоздатності, що встановлюють як загальноюридичні умови, які дозволяють визначити потенційну спроможність суб'єкта кримінально-процесуальних правовідносин здійснювати процесуальну діяльність, відповідно до його функціональних обов'язків, так і додаткові умови, які визначають здатність такого суб'єкта мати зазначені процесуальні повноваження, необхідні для здійснення конкретних процесуальних дій; позицію щодо того, що об'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ст. 371 КК України, зводиться до, як правило, активної поведінки особи – дії, що полягає в самому факті незаконного затримання, приводу, домашнього арешту чи тримання під вартою. Аналізуючи незаконне тримання під вартою службовими особами, можна стверджувати, що це кримінальне правопорушення може бути вчинене і шляхом бездіяльності, коли, наприклад, саме затримання, домашній арешт або взяття під варту (дія) запроваджені на законних підставах, але після закінчення встановлених у законі строків винний умисно не звільняє (бездіяльність) затриманого або заарештованого. У таких випадках саме з моменту невиконання обов'язку звільнити особу затримання, арешт або утримання під вартою стають незаконними і тягнуть за собою відповідальність за ст. 371 КК України; позиції

вчених, що родовим об'єктом складу кримінального правопорушення «завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт та тримання під вартою» виступають суспільні відносини у сфері правосуддя, під якими потрібно розуміти суспільні відносини, пов'язані з процесуальною діяльністю компетентних державних органів (дізнання, досудового слідства, прокуратури, суду та органів виконання судових рішень) із розслідування, судового розгляду, прийняття та виконання рішень, вироків, ухвал і постанов у кримінальних, цивільних та адміністративних справах; позицію щодо розуміння поняття «тяжкі наслідки» в контексті ч. 3 ст. 371 КК України. Доведено, що під ними потрібно розуміти: самогубство чи замах на самогубство потерпілого; його тяжке соматичне або психічне захворювання; загибель важкохворих близьких, які залишилися без нагляду через взяття потерпілого під варту; позбавлення його життя іншими затриманими чи заарештованими; втрату потерпілим майна внаслідок арешту; втрату роботи та інші наслідки, прирівнювані за вагою до перелічених вище.

Набули подальшого розвитку: пропозиції щодо доцільності збереження в КК України кримінальної відповідальності за завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. На підставі базових (основних) принципів криміналізації діянь, таких як суспільна небезпека та відносна поширеність цих діянь, пропорційність позитивних і негативних наслідків їх криміналізації, системно-правова несуперечність криміналізації та конституційна адекватність, а також їх аналізу з прив'язкою до досліджуваної кримінально-правової норми, однозначно доведено, що криміналізація незаконних затримання, приводу, домашнього арешту або тримання під вартою є повною мірою виправданою, зі збігом часу не втратила своєї актуальності і в подальшому має бути збережена і в чинному КК України, і в майбутньому КК України, проєкт якого зараз активно розробляється; думки вчених, що кримінальні правопорушення, передбачені ч. 1 і ч. 2 ст. 371 КК України, можуть бути вчинені переважно з мотиву хибно зрозумілих інтересів служби, адже саме в цьому мотиві з найбільшою виразністю проявляється зв'язок спонукальних причин, які зумовили вчинення кримінального правопорушення, зі сферою діяльності службової особи. При цьому основною ознакою вчинення кримінальних правопорушень, згідно із цим мотивом, є прагнення розкрити кримінальне правопорушення і покарати «правопорушника», що провокує фальсифікацію матеріалів кримінальних справ і застосування незаконних методів і засобів розкриття кримінальних правопорушень і викриття винних; позиції вчених, що кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 і ч. 2 ст. 371 КК України, є закінченим з моменту порушення права особи бути затриманою, заарештованою або триматися під вартою лише на встановлених в законі підставах та відповідно до особливої процедури; думки низки вчених, щодо розуміння поняття «інші особисті інтереси (мотиви)» у контексті ч. 3 ст. 371 КК України, до яких потрібно зарахувати кар'єризм, протекціонізм, конформізм, ревності, сімейність, помсту, заздрість, ненависть, бажання отримати взаємну послугу, заручитися підтримкою у вирішенні певного питання, приховати свою некомпетентність тощо..

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що їх можна використати у: *науково-дослідній сфері* як підґрунтя для наступних загальнотеоретичних та спеціальних наукових розвідок питань кримінального права; *навчальному процесі* – під час викладання Загальної й Особливої частин кримінального права, а також відповідних спецкурсів, у процесі написання підручників, навчальних посібників, науково-практичних коментарів, виконання науково-дослідних робіт; *нормотворчому процесі* – для розробки пропозицій щодо подальшого покращення і вдосконалення чинного кримінального законодавства України; *правозастосовній діяльності* – для покращення функціонування судових органів у частині їхньої професійної діяльності.

Повнота викладення матеріалів дисертаційного дослідження.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які охоплюють дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (159 найменувань на 16 сторінках) та додатків (3 додатки на 7 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 212 сторінок, з яких 189 – основний текст.

Викладені у вступі та розділах основної частини роботи положення, які стосуються постановки проблеми в цілому, окремих її аспектів, переконують в тому, що відповідні питання є теоретично і практично важливими, до кінця не розробленими в науці і перспективними для дослідження.

Свої думки, висновки та пропозиції дисертант підтверджує науковою дискусією, критичним аналізом поглядів вітчизняних та зарубіжних науковців тощо. Відтак, можна стверджувати, що висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, мають достатній рівень достовірності й обґрунтованості.

Науковий інтерес становлять, насамперед, такі положення праці дисертанта:

1. Заслуговує на увагу твердження автора про те, що протягом тривалої історії вітчизняної законотворчості та правозастосування запобіжні заходи, пов'язані з обмеженням свободи та особистої недоторканності особи (арешт, затримання), виступали як необхідний елемент у механізмі правового регулювання і, являючи собою насильницький вплив уповноважених органів і службових осіб держави на особистість, завжди були ефективним засобом забезпечення суспільних (державних) інтересів у кримінальному судочинстві. Соціальна обумовленість таких правових обмежень уже на ранньому етапі визначалася, насамперед, інтересами державної безпеки, що часто збігалися з інтересами пануючого класу, а їхній характер і масштабність – дедалі зростаючою необхідністю протидії державним злочинам. Проте відсутність чіткої законодавчої регламентації підстав і порядку їх застосування на сотні років стало благодатним ґрунтом для посадових зловживань, тяганини та корупції (стор. 46 дисертації).

2. На сторінці 64 дисертації автор робить цілком слушний висновок про те, що, виходячи з базових (основних) принципів криміналізації діяння, таких як суспільна небезпека зазначених діянь, відносна поширеність діянь, пропорційність позитивних та негативних наслідків криміналізації, системно-правова несуперечність криміналізації діянь та конституційна адекватність, а також з аналізу останніх з прив'язкою до досліджуваної кримінально-правової

норми, однозначно можна констатувати, що криміналізація незаконного затримання, приводу, домашнього арешту або тримання під вартою є повною мірою виправданою, зі збігом часу не втратила своєї актуальності і в подальшому має бути збереженою як у чинному КК України, так і у майбутньому КК України, проект якого зараз активно розробляється.

3. Заслуговує на увагу думка автора, що під правосуддям як об'єктом протиправного посягання слід розуміти лише діяльність, яка відповідає таким ознакам: 1) правосуддя здійснюється у формах цивільного, кримінального, адміністративного, господарського судочинства, вона регламентована Цивільним процесуальним, Господарським процесуальним та Кримінальним процесуальним кодексами України, Кодексом адміністративного судочинства України; 2) правосуддя – це лише правозастосовча діяльність, яка полягає в реалізації норм права стосовно конкретних життєвих ситуацій; 3) діяльність із здійснення правосуддя спрямовано на охорону законних прав та інтересів громадян, суспільства, держави в процесі судочинства, при прийнятті рішень, а також при їх реалізації (стор. 83 дисертації).

4. При дослідженні об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 371 КК України (підрозділ 2.2) автор приходить до слушного висновку про те, що Об'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого статтею 371 КК України, полягає, як правило, в активній поведінці особи – дії, що полягає у самому факті незаконного приводу, затримання, арешту або в триманні під вартою. Однак, аналізуючи незаконне тримання під вартою службовими особами, кримінальне правопорушення може бути вчинене й шляхом бездіяльності, коли, наприклад, саме затримання, домашній арешт або взяття під варту (дія) запроваджені на законних підставах, але після закінчення встановлених у законі строків винний умисно не звільняє (бездіяльність) затриманого або заарештованого. У таких випадках, саме з моменту невиконання обов'язку звільнити особу, затримання, арешт або тримання під вартою стають незаконними і тягнуть за собою відповідальність за статтею 371 КК (стор. 109).

5. Вартою уваги, є думка автора, що, з урахуванням запропонованих у науці кримінального права теоретичних підходів до розуміння поняття «завідомості», слід визнати, що використання в диспозиції ч. 1 та ч. 2 ст. 371 КК України цієї ознаки свідчить про усвідомлення особою об'єктивно існуючих якостей, властивостей вчиненого нею діяння, його фактичних ознак і вказує на можливість вчинення завідомо незаконних затримання, приводу, домашнього арешту або тримання під вартою виключно з прямим умислом. Виходячи з усвідомленості службовими особами органів розслідування, прокуратури та суду протиправності дій, що вчиняються всупереч вимогам кримінального процесуального законодавства, яка, у свою чергу, ґрунтується на своєрідній презумпції обізнаності таких осіб у процедурних питаннях, можна з впевненістю стверджувати, що зазначені особи цілком усвідомлюють не тільки небезпечність, але й протиправність вчинених діянь (стор.153).

Публікації та апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження відображено в десяти наукових працях, а саме: у чотирьох

наукових статтях, опублікованих у наукових виданнях України, визнаних фаховими з юридичних наук, одній статті, опублікованій у науковому виданні іноземної держави, яка входить до Європейського Союзу, та у п'ятьох тезах наукових доповідей.

Проте, позитивна оцінка рецензованої роботи в цілому та її окремих положень не виключає можливості і необхідності висловити окремі зауваження щодо позицій Затолочного Віталія Семеновича, які викликають сумніви чи потребують додаткової аргументації та звернути увагу на деякі недоліки й спірні положення, що дають можливість вступити в дискусію з автором:

1. При написанні підрозділу 1.2. «Кримінальна відповідальність за завідомо незаконне затримання, привід, домашній арешт, тримання під вартою за зарубіжним законодавством» дисертантом було проаналізовано доволі велику кількість кримінального законодавства різноманітних держав, пов'язаного з задекларованими у темі дисертації проблемами. Проте, на мою думку, значно більшої уваги заслуговує правовий досвід держав – сусідів України, які до того ж є членами Європейського Союзу, серед яких варто виокремити Словаччину, Угорщину, Румунію та Чехію. Згадані держави не лише мають тісні соціально-політичні та економічні зв'язки з Україною, але й протягом останніх десятиліть здійснювали якісне реформування свого кримінального законодавства. На мою думку, їх позитивний досвід міг би слугувати гарним підґрунтям для подальших реформ в Україні у досліджуваній сфері.

2. З незрозумілих причин фактично не дослідженими залишились питання співучасті у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених статтею 371 КК України. Як видається, вивчення цього питання дало б можливість більш повно та більш чітко вивчити задекларовану у назві дисертації тему дослідження.

3. У дисертації та авторефераті (наприклад, на стор. 12 автореферату) автор веде мову про так-звані «видові об'єкти кримінальних правопорушень». Що ж саме він має під ними на увазі, зрозуміти зі змісту дисертації важко.

4. У тексті дисертації та п. 6 прикінцевих висновків автор зазначає, що «зважаючи на запропоновані в науці кримінального права теоретичні підходи до розуміння поняття «завідомості», треба визнати, що використання в диспозиції ч. 1 і ч. 2 ст. 371 КК України цієї ознаки свідчить про усвідомлення особою об'єктивно наявних якостей, властивостей вчиненого нею діяння, його фактичних ознак...». Як видається, зазначена спроба пояснити суть «завідомості» не лише не розкриває, а ще більше заплутує ситуацію, оскільки має місце спроба розкрити поняття «завідомість» через не менш абстрактне поняття «усвідомлення особою об'єктивно наявних якостей, властивостей». Як видається, дисертанту потрібно чітко розібратись у запропонованих ним поняттях та пояснити їх підчас прилюдного захисту.

5. На стор. 15 автореферату та стор. 188-189 дисертації автор наводить авторський проект статті 371 КК України. Загалом не заперечуючи проти потреби у вдосконаленні чинної норми, яка міститься у КК України, не до кінця

зрозумілим є підхід дисертанта до цього питання. Так, ним пропонується розділити чинну статтю 371 КК України, виокремивши у самостійну норму положення, які стосуються кримінальної відповідальності за завідомо незаконний привід. В той же час, зрозуміти, чим викликана потреба у такого роду реформі, а також, що вона дасть у наслідку, не зрозуміло.

Висловлені зауваження стосуються переважно дискусійних питань дослідження, або окремих недостатньо чітких формулювань, або ж тих загальнотеоретичних проблем, які не були спеціальним предметом цього дослідження і тому суттєво не впливають на належний рівень проведеного дослідження. Вони не носять принципового характеру, є дискусійними за суттю та сприятимуть започаткуванню наукової дискусії протягом публічного захисту дисертації.

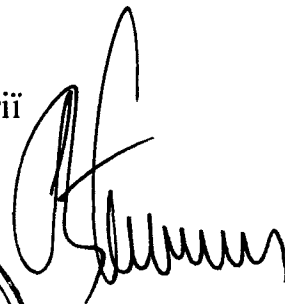
Представлений автореферат дисертації В.С. Затолочного у повному обсязі відображає концептуальні висновки і науково-практичні рекомендації, які обґрунтовуються здобувачем у самій дисертації.

Таким чином, можна зробити висновок: дисертація за актуальністю обраної теми, ступенем обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в ній, їх достовірністю і новизною, повнотою їх викладу в опублікованих працях повністю відповідає вимогам, що пред'являються до кандидатських дисертацій згідно з п. 9, 11 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.

Виходячи з цього, вважаю, що дисертація Затолочного Віталія Семеновича «Кримінальна відповідальність за завідомо незаконне затримання, привід, домашній арешт, тримання під вартою», є завершеною та самостійною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову задачу, а її автор на основі прилюдного захисту заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право.

Офіційний опонент -

Доктор юридичних наук, професор
кафедри кримінального права та криминології
Львівського національного університету
імені Івана Франка

В.М. Бурдін

